

ANTROPOMETRI

Antropometri, antropolojik sınıflama ve karşılaştırma kullanmak için insan vücudunun ölçülerinin çalışılmasıdır.

Jelliffe (1966) ye göre antropometri: insan vücudunun farklı yaş gruplarında ve beslenme derecelerinde bütün kompozisyonu ve fiziksel boyutların varyasyonlarının ölçümüdür ve iki tipi vardır; büyüme ve vücut kompozisyonu.

Adams'a (1989) göre antropometri: İnsan vücudunun ölçümü ve biometrik karakterleridir.

İnsanlar arasındaki yapısal (morfolojik) farklılıklar her zaman ilgi konusu olmuştur. Literatürde ve tarihte psikolojik özelliklerin morfolojik yapıyla olan ilişkilerinden söz edildiği yazılara rastlanmaktadır. Hippocrates, 2500 yıl önce beden yapısı ve davranış arasındaki ilişkiyi tanımlamak için davranış tiplerinden söz etmiştir. Ondokuzuncu yüzyılın son yarısında anatomist Beneke, davranış tipi ile fizyolojik sistemin birlikte etkilendiklerini ileri sürmüştür.

Rönesansta, Leonardo, Dürer ve diğer sanatçılar vücut oranlarıyla ilgilendiler. 18.yy da antropometrik ölçülerin ilk örneklerini literatürde görmekteyiz. Askerler ve askeri personelin boy uzunlukları bazen kayıt ediliyordu. Scammon (1927) ilk cross-sectional çalışmayı, 1753'te J.G. Roederer'in yenidoğanların fiziksel oranları ve doğum ağırlıklarını çalıştığını dile getirdi. Philibert Gueneau de Montbeillard oğlunun yarıyıl boy uzunluğunu 11 Nisan 1759 ve 30 Ocak 1770 tarihleri arasında ölçtüğünü anlatmaktadır.

1875'te Antropometri Komitesi olağan raporunu yayınladı. 1860'ta İsveçli anatomist, Anders Retzius kafanın genişliği ve uzunluğundan hesaplanan sefalik endisi yayınladı. Daha sonra belirli standartların oluşturulması için Almanya'da Frankfurt'ta yapılan toplantıda kafatası için kullandığımız Frankfurt planı "horizontal plan" tanımlandı. Sonraki yıllarda standardizasyon çalışmaları hız kazandı. Rudolf Martin 1914'te Lehrbuch der Anthropologie adındaki eserini yayınladı. 1928 yılında iskelet ve canlı insanların yüzlerce antropometrik ölçüsü tanımlandı ve genişletilmiş ikinci baskı yapıldı. Buradaki çalışmalar Almanca konuşan ülkelerde yapıldı. Günümüzde kullandığımız antropometrik ölçüler de bahsedilen ölçüler temel alınarak geliştirilen ölçülerdir.

19. yy boyunca sistematik antropometrik ölçüler düzenli olarak artmaya başladı. Antropolojik ve etnolojik olarak topluluklar farklı ülkelerde organize edildi.

19. yüzyılda ve 20. yüzyılın başlarında antropometri yüz karakterlerinden potansiyel suçluların sınıflandırılmasına yönelik olarak geniş çapta kullanıldı. Antropometrinin kullanıldığı en bilindik olaylardan birisi Naziler tarafından Almanyada kullanılmasıdır. Naziler ari ve ari olmayanları kafatası ölçülerini alarak belirlemeye çalışmışlardır. Günümüzde antropometri çoğunlukla uygulamalı olarak kullanılmaktadır. Örneğin beslenme durumunun belirlenmesinde, çocuğun büyümesinin izlenmesinde ve tasarım (ergonomi) çalışmalarında kullanılmaktadır.

Yüzyılımızın ilk yarısında Kretschmer ve Viola gibi araştırmacılar yapısal tipler üzerinde yoğun çalışmalar yapmışlardır.

Antropometri; antropos ve metris (insan ve ölçü) sözcüklerinin birleştirilmeleriyle elde edilmiştir. Genel anlamıyla, insan bedeninin nesnel özelliklerini, belirli ölçme yöntemleri ve ilkeleriyle boyutlarına ve yapı özelliklerine göre sınıflandıran sistematik bir tekniktir. Günümüzde de beden tipi ve boyutları konularında antropometri tek dayanak olarak benimsenmektedir. Önceleri beden oranlarıyla yalnız sanatçılar ilgileniyorlardı. Bu ilginin amacında vücuttaki değişikliklerin türlü ayrıntılarına inen sistematik bir tanımdan daha çok beden ideal ölçüsünde ve tipinde yoğunluk kazanıyordu. Sonraları uyumlu ideal oranlara, beceri ve benzeri öğeler de katıldılar. Kas büyüklüğü ve beden simetrisi bunları izleyen ve üzerlerinde özenle durulan, beden yapısının konuları oldular.

Araştırcılar tarafından uzun zamandan beri kullanılmakta olan antropometri tekniği, somatometrik ölçüleri içerir. Ölçüler için belirlenmiş vücut noktalarını seçerek özel pozisyonlar ve ölçüm teknikleri kullanılır.

Fizik antropoloji'de canlı ya da ölü insan ölçülerini gösteren sistematik teknikler "antropometri" deyiimiyle anlatılmaktadır. Antropometri Fizik Antropolojinin temeli olarak benimsenir ve iki bölümde incelenir.

CANLI İNSAN VE KADAVRA ÜZERİNDEN ALINAN ÖLÇÜLER

Somatometri; beden ölçüleri
Sefalometri; baş ve yüz ölçüleri

İSKELET ÜZERİNDEN ALINAN ÖLÇÜLER

Osteometri, Vücut iskeleti ölçüleri
Kraniometri, Kafatası ölçüleri